

Boros Imre: Kedvencek és páriák

2015 június 25. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Közismert közgazdasági tantétel, hogy a hitelezés kockázattal jár. Ez – ha ilyesmi egyáltalán létezne – a bankári tízparancsolat első számú intelme lehetne.

A bankár, amikor az ügyfelétől pénzt (betétet) fogad el, azért fizet alacsony kamatot, mert szakmája hitvallása

szerint ebből a pénzből majd kölcsönt fog nyújtani, azzal a kockázattal, hogy az ügyfél lejáratkor esetleg nem tud fizetni, és így a betétinél magasabb kamathoz és a tőkéhez sem jut hozzá. A betéti és a hitelezési kamatok közötti különbözethez tehát fedezetet kell nyújtani a bank működésének költségeire, a hitelezéssel járó veszteségek kockázatára és természetesen a haszonra is.

Ésszerű és logikus tehát, hogy a bankok már jóval a hitelszerződés megkötése előtt igyekeznek bemérni a potenciális ügyfeleket kockázati szempontból. Amióta a hitelezés nemzetközi keretekben is szinte futószalagon folyik, ezt a feladatot az erre specializálódott cégek, vagyis az úgynevezett hitelminősítő intézetek végzik, legalábbis a nagy „hitelfogyasztók”, mint az államok, nemzetközi nagyvállalatok és bankok esetében. A nagy hitelfelvevőknek elemi érdekük, hogy hitelminősítésüket karban tartsák, és működjenek annak mindig elfogadható szintjén, mert folyamatos hitelpiaci jelenlét nélkül könnyen ellehetetlenülhetnek. A hitelminősítők által kategorizált adósok konkrét hiteleinél a hitelnyújtók éppen a megállapított kockázat nagyságától függően határozzák meg a piaci középértel való eltérés mértékét, az úgynevezett kockázati felárat.

A kockázati felár jelzi, hogy az adós esetében a hitelezők milyen valószínűséggel veszik figyelembe azt, hogy fizetéseképtelenné válhat. Vagyis mekkora esélyt adnak annak, hogy nem tud majd fizetni. Ettől függően az ügyfélnek a felárat fizetnie kell.

A felár akkor sem kapja utólag vissza, ha a hitel kamatostul vissza is fizette, hiszen a felárak egy alapban gyűlnek, és azt a célt szolgálják, hogy bármely adós fizetéseképtelensége esetén fedezetet nyújtsanak a hitelezési veszteségekre. Eddig tart tehát a kockázati felárakról szóló, nagyon is logikusnak és elfogadhatónak tűnő tantétel tárgysora. A konkrét nemzetközi hitelezés gyakorlatát vizsgálva azonban számtalan jel mutat arra, hogy a kockázati felárak konkrét gyakorlata sokszor inkább más célokat szolgál, mint a valós kockázatok fedezetét.

Inkább szolgál a hitelezők növekvő profitérvényét kiszolgáló, időnként egyes adósokat zsarolható helyzetbe kényszerítő, esetenként kifejezetten büntetéseszközként, mint valamifajta objektív kockázatfigyelő, és a kockázatra általános jelleggel fedezetet nyújtó instrumentumként. A mai nemzetközi hitelezési gyakorlatból leszűrhető, hogy a piacnak vannak (legalábbis olyankor, ha egy ország az adós) diszkriminált páriái, megzsarolt ügyfelei, és természetesen kitüntetett figyelemmel kezelt kedvencei is. A páriák korábban általában busásan fizettek, de mára

lényegében kiszorultak a hitelpiacokról, mert esetükben a kockázati felárat irreális magasságokban jegyzik. Argentínának jelenleg 53,93 százalék, Venezuelának 43,42 százalék, Ukrajnának 38,85 százalék, Görögországnak pedig 38,42 százalékos felárat kellene fizetnie, hogy pénzhez jusson; illetve a korábban piacra került papírai ilyen mértékben értéktelenedtek el.

Nincsenek tehát a piacon, hitelezők viszont azzal vannak elfoglalva, hogy az ország javainak a tulajdonjogát megszerezzék. Ehhez többnyire az IMF szolgál segítséggel, feltéve, ha az országok kormányai ebbe belemennek, és megírják az IMF-diktálta „szándéklevelet” sürgős megszorítási tennendők, ezeknek pedig általában részét képezi a tömeges és valós áron aluli privatizáció is. Ha a kormány nem áll kötélnek, akkor marad az izzasztás, amint a felsorolt esetekben ezt tapasztaljuk is.

Van az országoknak egy olyan köre, amely sikerrel tört ki abból a helyzetből, hogy pária legyen, de mégsem lett a hitelpiacok kedvence, mert autonóm gazdaságpolitikát folytat, gazdasága sikeres, egészségesen növekszik, főbb gazdasági mutatói rendben vannak, de mégis szüksége van hitelekre.

Ha nem paríroznak – hiszen a saját fejük szerint és nem az „elvárásoknak” megfelelően gazdálkodnak –, akkor legalább fizessenek. Ennek a ki nem mondott elvnek felel meg a hitelminősítési gyakorlat. Az összes BRICS ország ebbe a kategóriába esik. Brazíliának 2,41 százalékot, Dél-Afrikának 2,09 százalékot, Oroszországnak pedig egyenesen 3,57 százalékot számolnak felárként, és még azt a Kínát is 0,87 százaléknyi felárra kárhoztatják, amely az Amerikai Egyesült Államok legfőbb hitelezője, devizatartalék-hegyeken ül. Közben pedig a legnagyobb adósa, épp az Egyesült Államok, csak 0,17 százaléknyi kockázati felárra kötelezett.

A hitelminősítők kockázati kedvezményezettjei egyértelműen a volt gyarmattartó országok, illetve olyanok, amelyek jelentős tőkét üzemeltetnek más országokban, és ennek hozadéka tetemesen járul hozzá a GDP-t meghaladó nemzeti jövedelemhez.

Sokan közülük olcsón vesznek fel hiteleket, és drágán helyezik tovább a magasabb kockázatra ítélt országokba. Iskolai oktatásra szolgálhat ezen a téren Luxemburg példája, de ettől nem marad el Ausztria sem, ahova túlnk a kihelyezett pénz három-öt százalék haszonnal tért vissza a válság éveiben. Talán nem véletlen, hogy az elméletileg igazolható kockázati minősítést – erősen szubjektív irányban – eltérő gyakorlat mozgásba hozta a piacokat, a kárvallottakat védekező akciókra készítette, nem tértek a kettős, sőt az immár hármás mércét sem. A BRICS létrejötte ennek egyik fényes bizonyítéka, és egyben az igyekezet is, ahogy ez a csoport egy alternatív nemzetközi pénzügyi intézményrendszer létrehozásán dolgozik (valuta-pool, beruházási bank). Időközben nem tétlen a jelenlegi, többmércés szubjektív kockázatkezelésben érdekelt tőke sem. Lázasan igyekszik legalább a menthetőt minden fondorlattal és sietséggel menteni.

Erről szól a többirányú kereskedelmi és beruházásvédelmi rendszerek huszárrohamos erőltetése is, a bevett nemzetközi demokratikus normák (mint például az alapos tájékoztatás) kerülése. A világgazdasági erők nagy átalakulásának vagyunk tanúi.

Boros Imre – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu]]>

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló